

SPRAWOZDANIE

z działalności w roku 2013

1) Dane Fundacji:

pełna nazwa : Fundacja "Centrum im. Prof. Bronisława Geremka".

siedziba : 00-538 Warszawa, ul. Wilcza 9a lok.7

rejestracja : 16.12.2008 r., Krajowy Rejestr Sądowy nr 0000319089

regon : 141716380

zarząd : dwuosobowy

Jolanta Małgorzata Kurska
zam. .ul. Karłowatej Sosny 5
05-532 Pilawa

Maria Magdalena Starzewska
zam. ul. Za łąkami 1/78
02-798 Warszawa

cele statutowe :

1. Organizowanie i finansowanie konferencji, wykładów, seminariów, sympozjów, wystaw, odczytów, szkoleń i spotkań, jak również innych form działalności oświatowej i edukacyjnej.
2. Organizowanie obozów i spotkań studentów, naukowców oraz osób z różnych środowisk naukowych, kulturalnych i politycznych oraz z różnych państw.
3. Aktywizowanie ludzi nauki oraz społeczeństwa do podejmowania działań służących celom Fundacji.
4. Podejmowanie działalności wspierającej dialog między różnymi środowiskami i państwami.

5. Finansowanie stypendiów naukowych, organizowanie konkursów, fundowanie nagród.
6. Zakładanie i prowadzenie bibliotek poświęconych propagowaniu myśli europejskiej.
7. Współpraca, wspieranie oraz finansowanie instytucji naukowych, organizowanie nowych, których cel działania jest zbieżny z celami Fundacji.
8. Publikacje wygłoszonych wykładów, odczytów, prezentacji, skryptów i innych materiałów zgodnych z celami Fundacji, prowadzone w sposób niedochodowy.
9. Współpraca z organami administracji państwowej i samorządowej.
10. Współpraca z osobami i instytucjami krajowymi i zagranicznymi prowadzącymi działalność w zakresie objętym celem Fundacji.
11. Promocja i organizacja akcji propagujących idee Fundacji.

2) Opis działalności statutowej:

W 2013 roku Centrum im prof. Bronisława Geremka kontynuowało przedsięwzięcia z ubiegłego roku – prace porządkowe i katalogowanie zbiorów archiwum prof. Geremka, animowanie wydarzeń w czytelni fundacji (cykle wykładów *Człowiek Pogranicza*, *Człowiek Dialogu*). W 2013 r. ukazały się 3 publikacje przygotowane przez fundację: *Profesor to nie obelga. Alfabet Bronisława Geremka*, *Rządy państw Osi w okupowanej Europie* Rafała Lemkina oraz *Eseje polityczne* Istvána Bibó. Po raz czwarty odbyła się konferencja polityki zagranicznej, tym razem poświęcona problematyce demokratyzacji Afryki Północnej. Miały miejsce debaty otwarte na uniwersytecie poświęcone tożsamości Europy oraz rodzącym się nacjonalizmom. W bieżącym roku rozwijał się projekt polsko-litewski; ukazał się raport o wzajemnym postrzeganiu obu społeczeństw oraz towarzyszące mu dyskusje w Warszawie i Wilnie. Przed szczytem Partnerstwa Wschodniego w Wilnie w listopadzie 2013r., Fundacja zorganizowała wraz z Forum Dialogu polsko-litewskiego im. Giedroycia polsko-litewską konferencję w Wilnie na temat przyszłości Ukrainy. Rok 2013 to również kontynuacja działalności edukacyjnej dla uczniów i nauczycieli – trwały programy warsztatów historii współczesnej oraz zajęć antydyskryminacyjnych, po raz kolejny przyznano stypendia im. Bronisława Geremka. Zainicjowany został nowy projekt dla młodzieży realizowany za pośrednictwem platformy e-learningowej dotyczący zagadnień Globalnego Południa. W 2013 r. po raz pierwszy zostali wyłonieni laureaci Olimpiady Solidarności.

I. UPAMIĘTNIANIE DOROBKU I OSOBY BRONISŁAWA GEREMKA

1. POLSKO-FRANCUSKA NAGRODA IM. PROF. BRONISŁAWA GEREMKA DLA EUROPEJCZYKÓW

Fundacja Geremka podjęła działania w celu ustanowienia Polsko-Francuskiej Nagrody im. prof. Bronisława Geremka dla Europejczyków. Przychylnie do idei Nagrody odnieśli się Ministrowie Spraw Zagranicznych obu krajów. W czasie wizyty prezydenta Francji François Hollande'a w Warszawie w listopadzie 2013r. owa nagroda została wpisana do oficjalnego dokumentu o współpracy dwustronnej. Obecnie trwają ustalenia formalne pomiędzy stroną francuską i polską.

Założenia Nagrody są następujące:

1. Cel Nagrody

a) Nagroda im. Bronisława Geremka będzie przyznawana corocznie wybitnym Europejczykom za inspirowanie i promowanie europejskiej integracji, dialog między narodami, współpracę na rzecz UE. Chodziłoby o osoby szczególnie zasłużone z różnych krajów europejskich, nie tylko z Polski i Francji.

b) Nagroda będzie przyznawana za całokształt działalności danej osoby. Za podobne osiągnięcia możliwe będzie także jej przyznanie instytucji.

c) Nagroda będzie ufundowana przez Ministerstwa Spraw Zagranicznych Polski i Francji

2. Uroczystość wręczenia Nagrody

Uroczystość wręczenia nagrody powinna odbywać się alternatywnie w Warszawie i w Paryżu. Organizatorem będzie Fundacja im. Bronisława Geremka oraz francuski współorganizator Nagrody.

2. WIECZÓR POŚWIĘCONY PAMIĘCI PROF. GEREMKA

2 czerwca 2013 r. w Łazienkach Królewskich w Warszawie odbyły się obchody 4. rocznicy powstania Fundacji Centrum im. Profesora Bronisława Geremka. Data corocznie obchodzonej uroczystości nawiązuje do wyborów czerwcowych 1989 roku. Na program złożyły się: koncert Młodej Polskiej Filharmonii w Teatrze Stanisławowskim oraz uroczysta kolacja. W wydarzeniu wzięło udział 100 osób, byli to partnerzy finansowi oraz instytucjonalni Fundacji.

3. EUROPEJSKI DZIEŃ PAMIĘCI O SPRAWIEDLIWYCH

6 marca 2013 po raz pierwszy odbyły się obchody Europejskiego Dnia Pamięci o Sprawiedliwych. Święto zostało ustanowione decyzją Parlamentu Europejskiego 10 maja 2012 roku. Ta data to także urodziny prof. Bronisława Geremka. Fundacja była jedną z organizacji, które zabiegały o ustanowienie tego święta. Twórcy idei Europejskiego Dnia Pamięci za Sprawiedliwych uważają osoby, które ryzykowały własnym życiem, aby ocalić innych oraz tych, którzy występowali w obronie ludzkiej godności w okresie totalitaryzmu nazistowskiego i komunistycznego, w czasie ludobójstw i masowych mordów oraz wszystkich zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych w XX wieku. Prezeska Fundacji Geremka zasiada w Komitecie Honorowym Obchodów Europejskiego Dnia Pamięci o Sprawiedliwych.

6 marca 2013 r. odbyła się dyskusja *Czy pojęcie Sprawiedliwego można rozszerzyć poza doświadczenie Holocaustu, kogo uznać za Sprawiedliwego?* oraz pokazy filmów zorganizowane przez Dom Spotkań z Historią. Wieczorem odbył się koncert skrzypcowy na Zamku Królewskim w Warszawie.

4. CZYTELNI NAUKOWA

W 2013 kontynuowano prace archiwalne. Z zasobu czytelnicy skatalogowano dotychczas 4200 pozycji. Katalog jest udostępniony w Internecie pod adresem catalog.geremek.pl, a także poprzez Mazowiecki System informacji Bibliotecznej i Cyfrowej Mazowsze - Mazowiecki System Informacji Regionalnej. Wprowadzenia do katalogu wymagają jeszcze książki francuskojęzyczne i periodyki.

W roku 2013 został wprowadzony system kodów kreskowych na książki. Księgozbiór jest uzupełniany o pojedyncze tytuły przekazywane przez darczyńców oraz zakupy książek wykorzystywanych na zajęciach edukacyjnych.

W roku 2013 zostało zakończone porządkowanie zasobu prywatnego archiwum prof. Geremka. Został uzupełniony zespół archiwalny Unii Wolności przez dołączenie 2 pudeł dokumentów warszawskiej centrali Unii Demokratycznej. Do Ministerstwa Kultury został złożony wniosek o dofinansowanie cyfryzacji tego zbioru. W

przyszłym roku Fundacja Geremka planuje starać się o dofinansowanie cyfryzacji zasobów prywatnego archiwum Bronisława Geremka.

Do końca roku zostanie stworzony także spis materiałów ikonograficznych dokumentujących działalność Fundacji, które zostaną przekazane do Archiwum Akt Nowych.

5. WYDARZENIA W CZYTELNI

a) Cykl wykładów *Człowiek Pogranicza*

26 marca 2013r. – odbyło się ostatnie spotkanie cyklu Człowiek pogranicza. Gościem był dyrektor Europejskiego Centrum Solidarności Basil Kerski, z którym na temat doświadczeń wielokulturowego zakorzenienia rozmawiał Piotr Buras.

b) Cykl wykładów *Człowiek Dialogu*

Kolejny (po serii *Polska, czyli prowincja*, *Człowiek wykluczenia*, *Człowiek pogranicza*) cykl wykładów otwartych, które nawiązywały bezpośrednio do dorobku intelektualnego Patrona. W ramach cyklu w roku 2013 odbyły się następujące wykłady:

- 14 maja – prof. Tadeusz Gadacz (Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie), *Cztery koncepcje dialogu w myśli współczesnej*.
- 19 listopada – prof. Andrzej Friszke (Instytut Studiów Politycznych PAN), Dialog polityczny w najnowszej historii Polski.
- 13 grudnia – prof. Adam Daniel Rotfeld (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Dialog jako narzędzie polityki międzynarodowej.

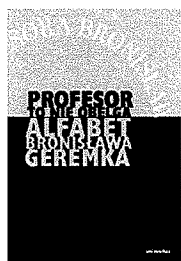

6. ŚCIEŻKA EDUKACYJNA WARSZAWA PROFESORA GEREMKA

Życie prof. Bronisława Geremka było ściśle związane z Warszawą: tutaj mieszkał, studiował, prowadził badania naukowe, wykładał, a także angażował się w działania obywatelskie i polityczne, zarówno w czasach PRL, jak i po przełomie 1989 r.

Uczestnicy spaceru mogą poznać miejsca związane z życiem prof. Bronisława Geremka odwiedzając m.in.: Instytut Historii PAN, kampus Uniwersytetu Warszawskiego, Sejm i Senat RP, Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Wspomniane miejsca tworzą rodzaj ścieżki edukacyjnej: wybrane punkty węzłowe przestrzeni miejskiej odpowiadają kolejnym etapom życia patrona i kolejnym płaszczyznom jego aktywności publicznej. Spacerowi towarzyszy opowieść o postaci Patrona Fundacji. Przejście ścieżką prof. Geremka jest wykorzystywane w projektach edukacyjnych Fundacji.

II. PROJEKTY WYDAWNICZE

1. ESEJE POLITYCZNE ISTVÁNA BIBÓ

Przygotowany do druku w ubiegłym roku tom esejów wybitnego intelektualisty węgierskiego zbiera najważniejsze teksty autora. W książce, obok znanej polskim czytelnikom *Kwestii żydowskiej* znajdują się niepublikowane dotąd teksty: *Nędza małych państw wschodnioeuropejskich*, *Przyczyny i dzieje niemieckiej histerii politycznej* oraz *Sens europejskiego rozwoju społecznego*. Książka ukazała się w styczniu 2013 r. nakładem wydawnictwa Universitas.

2. PROFESOR TO NIE OBELGA. ALFABET BRONISŁAWA GEREMKA

Wybór wypowiedzi prof. Bronisława Geremka na tematy aktualne dla współczesnego życia społeczno-politycznego. Alfabet obejmuje ok. 50 haseł przedmiotowych i osobowych, które zostały skonstruowane z fragmentów opublikowanych wcześniej książek, esejów, szkiców, przemówień prof. Bronisława Geremka oraz udzielonych przez niego wywiadów. Wśród haseł przedmiotowych znajdują się takie jak: demokracja, historia, społeczeństwo, nauka, „Solidarność”, opozycja. Słowo wstępne do książki napisał prof. Henryk Samsonowicz. Alfabet ukazał się w grudniu 2013 nakładem wydawnictwa Universitas.

3. RZĄDY PAŃSTW OSI W OKUPOWANEJ EUROPIE RAFAŁA LEMKINA

Najważniejsze dzieło polskiego prawnika żydowskiego pochodzenia, autora pojęcia „ludobójstwo” w prawie międzynarodowym. Publikacja ta jak dotąd nie ukazała się po polsku. W wydanych w 1944 roku *Rządach państw Osi w okupowanej Europie* Lemkin wprowadza definicję zbrodni, którą określa mianem genocide. Definicja ta potem posłuży przy tworzeniu Oenzetowskiej Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z 1948 roku. *Rządy Państw Osi* to również - i przede wszystkim - skrupulatnie zebrany materiał z regulacji prawnych obowiązujących w krajach okupowanych przez hitlerowskie Niemcy.

Rządy Państw Osi ukazały się w grudniu 2013 r. nakładem wydawnictwa Scholar. Publikacja ukazała się przy wsparciu finansowym Instytutu Stosunków Międzynarodowych UW oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

III. DEBATY I KONFERENCJE

- 23 kwietnia 2013 r. - spotkanie z cyklu Debat Europejskich, **Czy Europa Geremka jest wciąż możliwa?** Debata zorganizowana we współpracy z Fundacją im. Heinricha Bölla oraz Ośrodkiem Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich UW. W debacie wzięli udział: Daniel Cohn-Bendit, Roman Kuźniar, Magdalena Środa. Dyskusję prowadził Jarosław Kurski.

- 6 czerwca 2013 r. - debata **Nacjonalizm i histeria polityczna** towarzysząca publikacji *Eseje polityczne Istvána Bibó*. W dyskusji wzięli udział Iván Zoltán Dénes i Adam Michnik. Spotkanie poprowadził Paul Gradwohl.
- 1 października 2013 r. - spotkanie autorskie z Anne Applebaum. Okazją do debaty była publikacja polskiego tłumaczenia najnowszej pracy amerykańskiej dziennikarki i publicystki – *Za Żelazną Kurtyną. Ujarzmienie Europy Wschodniej, 1944-1956* (Warszawa, Świat Książki, 2013). W dyskusji – poza autorką – udział wzięli prof. Karol Modzelewski oraz Adam Michnik; rozmowę moderował Jarosław Kurski.

• CZWARTA KONFERENCJA POLITYKI MIĘDZYNARODOWEJ *ARAB REVOLTS – TWO YEARS AFTER*

12-13 września 2013 roku, w Łazienkach Królewskich w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja *Arab*

Revolts: two years after. Była to już czwarta odsłona projektu pomyślanego jako forma utrwalenia myśli politycznej prof. Bronisława Geremka jako ministra Spraw zagranicznych. Program konferencji składał się z trzech paneli

tematycznych oraz wykładu wprowadzającego. W dwudniowej konferencji uczestniczyli dziennikarze, analitycy, przedstawiciele świata polityki i

administracji, a także wykładowcy oraz studenci kierunków związanych z tematyką debaty. Uczestnicy sesji starali się odpowiedzieć na pytanie o rzeczywisty wynik arabskiego przebudzenia. W jaki sposób długotrwałe konflikty (np. izraelsko-arabski) wpływają na destabilizację aktualnej sytuacji politycznej w regionie? Jak można scharakteryzować obecne wewnętrzne siły polityczne w Egipcie, Tunezji, Libii? Czy polityka Unii Europejskiej i USA może kształtować zmiany w świecie arabskim?

Dwudniową konferencję otworzył Gilles Kepel – francuski politolog, profesor Sciences Po i Institut Universitaire de France. W poszczególnych panelach udział wzięli:

Panel 1: *Two years after – an attempt of recapitulation* wzięli udział:

Angus Blair – prezes Signet Institute - Kair; Ahmed Driss – profesor na Uniwersytecie w Tunisie; Amira Hass – felietonistka izraelskiego dziennika Ha'aretz; Robert Wexler – szef S. Daniel Abraham Center for Middle East Peace w Waszyngtonie. Dyskusję prowadziła Patrycja Sasnal z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych.

Panel 2: *How Europe could engage in Middle East?*

Ebtissam El Kailani – prawniczka i działaczka praw człowieka z Libii; Koray Çalışkan – adiunkt z Instytutu Nauk Politycznych na Uniwersytecie Boğaziçi w Stambule; Leila Nachawati – profesor komunikacji na Uniwersytecie Karola III w Madrycie; Christian-Peter Hanelt – ekspert w Fundacji Bertelsmanna; Stanisław Smoleń – były ambasador RP w Iraku. Moderatorem dyskusji był Paweł Świeboda – prezes demoscEUROPA Centrum Strategii Europejskiej.

Panel 3: *Potential Scenarios for the Region*

Bahey el-din Hassan – współzałożyciel Instytutu Badań Praw Człowieka w Kairze (CIHRS); Alexander Dynkin – profesor ekonomii, dyrektor Instytutu Gospodarki Światowej i Stosunków Międzynarodowych (IMEMO); Rima Marrouch – dziennikarka, korespondentka dzienników L.A. Times i Al Hayat; Rana Sweis – dziennikarka i badaczka mediów; Mazin Qumsiyeh – profesor i wykładowca na palestyńskich uniwersytetach w Betlejem i Birzeit.

Dyskusję moderował prof. Adam Daniel Rotfeld – były minister spraw zagranicznych.

• KONFERENCJA WARSAW DIALOGUE FOR DEMOCRACY

Centrum im. prof. Bronisława Geremka było gospodarzem jednego z paneli konferencji Ministerstwa Spraw Zagranicznych *Warsaw Dialogue for Democracy*, która odbyła się 25 października na terenie kampusu College of Europe w Natolinie. Fundacja zorganizowała dyskusję zatytułowaną *Demokracja – marzenia, a rzeczywistość*. Szczegółowy program wydarzenia

znajduje się na stronie: <http://warsawdialogue.pl/>. Uczestnicy panelu Fundacji Geremka: Olga Bobrova (Novaya Gazeta, Rosja), Peter Kagwanja (Africa Policy Institute, Kenya) David Keyes (Advancing Human Rights, USA) Daniel Rosenblum (Coordinator of U.S. Assistance to Europe and Eurasia).

• DIALOG MIĘDZY NARODAMI. PROJEKT POLSKO-LITEWSKI

a) Obok Siebie. Wzajemne postrzeganie się Polaków i Litwinów. Raport o wzajemnym postrzeganiu się społeczeństwa litewskiego i polskiego

Fundacja wystąpiła z inicjatywą opracowania badania, które w sposób wiarygodny przedstawiłoby wzajemne postrzeganie się obu społeczeństw. Celem projektu było dostarczenie rzetelnej wiedzy o faktycznym stanie relacji pomiędzy obu krajami, nie tylko na poziomie rządowym ale również obywatelskim. Badanie wzbogacono o analizy jakościowe, ich autorami byli uznani eksperci z obu krajów. Powstały raport zawierał również odrębne badanie mniejszości polskiej w Litwie oraz litewskiej w Polsce.

Fundacja zleciła wykonanie owego badania Instytutowi Spraw Publicznych (ISP), który ma długoletnie doświadczenie w realizowaniu podobnych badań, szczególnie dotyczących relacji dwustronnych. Partnerem merytorycznym po stronie litewskiej był Instytut Stosunków Międzynarodowych i Nauk Politycznych Uniwersytetu Wileńskiego. Pełna wersja raportu w formacie pdf dostępna jest na stronie Fundacji.

Raport został sfinansowany przez firmy z Polski i z Litwy: fundację PZU, Enea SA, PKN Orlen, Konfederację Pracodawców Prywatnych Litwy oraz firmę LitPolLink.

Raport zaprezentowano w Warszawie (18 kwietnia) oraz w Wilnie (25 kwietnia). Prezentacje połączone były z debatami o stosunkach litewsko-polskich. Prezentacja w Warszawie odbyła się w bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego z udziałem: Valdasa Adamkusa - byłego prezydenta Republiki Litewskiej, Tomasza Nałęcza - doradcy prezydenta RP, Vladasa Sirutavičiusa z Instytutu Historii Uniwersytetu Wileńskiego, Rimvydasa Valatki - redaktora naczelnego gazety 15min oraz Jana Widackiego adwokata oraz byłego ambasadora RP w Wilnie. Debatę moderowała Renata Mieńkowska-Norkiene z Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawska prezentacja wzbudziła duże zainteresowanie: uczestniczyło w niej ponad 200 osób.

Prezentacja w Wilnie odbyła się 25 kwietnia na Uniwersytecie Wileńskim z udziałem: Pawła Zalewskiego, posła do Parlamentu Europejskiego, Vladasa Sirutavičiusa z Instytutu Historii Uniwersytetu Wileńskiego, Rimvydasa Valatki redaktora naczelnego gazety 15min, Renaty Mieńkowskiej-Norkiene z Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, Laurynasa Kasčiūnasa wykładowcy Instytutu Stosunków Międzynarodowych i Nauk Społecznych Uniwersytetu Wileńskiego. Gościem specjalnym wileńskiej konferencji był były prezydent Republiki Litewskiej Valdas Adamkus.

b) Konferencja polsko-litewsko-ukraińska „My w Europie, czy Europa bez nas?”

Na 4 dni przed szczytem Partnerstwa Wschodniego w listopadzie 2013r. Fundacja Geremka wspólnie z Polsko-Litewskim Forum Współpracy i Dialogu im. Jerzego Giedroycia zorganizowała konferencję w Wilnie na temat europejskich ambicji Ukrainy i perspektyw podpisania umowy stowarzyszeniowej z UE. Spotkanie otworzyła dyskusja, w której głowy państw: Wiktor Juszczenko, Vytautas Landsbergis, a także profesor Adam Daniel Rotfeld zastanawiali się nad przyszłością Ukrainy.

Uczestnicy konferencji wypracowali apel do szczytu Partnerstwa Wschodniego, w którym wyrażają swoją solidarność z ukraińskim społeczeństwem i wzywają prezydenta Ukrainy oraz jej rząd do wznowienia przygotowań do podpisania umowy stowarzyszeniowej na zbliżającym się szczycie UE w Wilnie. W apelu znalazła się także inicjatywa utworzenia płaszczyzny współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi Ukrainy, Polski i Litwy.

c) Polsko-litewska Konferencja Poznajmy się bliżej-Susipažinkime iš arčiau

Fundacja Geremka wsparła finansowo konferencję Koła Młodych Dyplomatów, będącą częścią oficjalnego kalendarza prezydencji Litwy w Radzie UE. Konferencja naukowa odbyła się 22 listopada 2013 roku na Uniwersytecie Warszawskim. Brali w niej udział studenci i goście honorowi z sześciu państw bałtyckich – Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji i Niemiec. Celem konferencji było przedstawienie stanowisk poszczególnych państw i osiągnięcie kompromisu w postrzeganiu problemów obszaru bałtyckiego.

IV.

1.

**Przez współczesność do historii
– warsztaty historyczne
im prof. Bronisława Geremka**

EDUKACJA

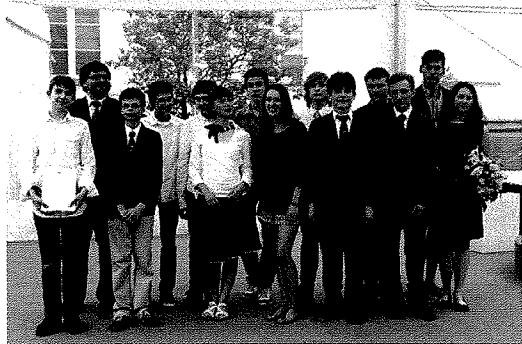
W 2013 r. kontynuowany i rozwijany był program Przez współczesność do historii - warsztaty historyczne im. prof. Bronisława Geremka, którego celem jest wsparcie młodzieży w rozwijaniu zainteresowań historią, w szczególności historią najnowszą. Fundacja umożliwia młodzieży o zainteresowaniach humanistycznych pogłębianie wiedzy poprzez ambitne lektury oraz dyskusje w gronie rówieśników.

Rok szkolny 2012/2013

Uczniowie klas drugich i trzecich warszawskich gimnazjów oraz pierwszych i drugich klas szkół ponadgimnazjalnych kontynuowali naukę rozpoczętą na jesieni 2012 r. Uczniowie realizowali program warsztatów w czterech grupach wiekowych:

- w **grupie o profilu globalnym** koncentrowali się wokół współczesnych problemów światowych takich jak: konflikt izraelsko-palestyński, rosnąca potęga Chin, konsekwencje dekolonizacji Afryki, pozycja USA na świecie.
- w **grupie europejskiej** omawiane tematy skupiały się na XX-wiecznej problematyce takiej jak: skandynawskie państwo opiekuńcze, dziedzictwo hiszpańskiej wojny domowej, Rosja po komunizmie, geneza jednoczącej się Europy.
- w **grupie polskiej** pracowali nad wybranymi zagadnieniami XX wieku, będącymi przedmiotem debaty w środowiskach historycznych oraz wśród szerszej opinii publicznej. Omawiano m.in.: Postawy Polaków wobec Holokaustu; Czy II Rzeczpospolita była państwem tolerancyjnym?; Spór o stan wojenny; Okrągły Stół.
- zajęcia w **grupie antydyskryminacyjnej** pozwalają zastanowić się nad naturą uprzedzeń, przyczynami dyskryminacji i jej rodzajami. Ich celem jest inspirowanie do podejmowania działań sprzyjających kształtowaniu postaw szacunku i zrozumienia dla ludzkiej różnorodności.

Uczestnicy mieli również okazję spotkać się z Adamem Kozielem z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, koordynatorem programu praw człowieka w Tybecie, a także reportażystą i dziennikarzem Jackiem Hugo-Baderem. Edycja programu 2012/2013 zakończyła się 14 czerwca w Łazienkach Królewskich. Uczniowie przedstawili swoim nauczycielom, rodzicom oraz kolegom i koleżankom wybrane prezentacje będące efektem całorocznej pracy: Konflikt izraelsko-Irański (grupa globalna), Naddniestrze (grupa europejska) oraz wirtualny spacer po socjalistycznej Warszawie Ikony, czy koszmary? (grupa polska). W tej edycji programu wzięło udział 47 uczniów.

Grupa GLOBALNA

Grupa EUROPEJSKA

Grupa POLSKA

Grupa ANTYDYSKRYMINACYJNA

Rok szkolny 2013/2014

W bieżącym roku szkolnym rozpoczęła się kolejna edycja programu. Uczestniczy w niej 50 uczniów, którzy spotykają się - podobnie jak w roku poprzednim - w czterech grupach wiekowych i zarazem tematycznych. Na jesieni grupy młodzieży brały udział w wyjazdach integracyjnych. Dla starszych stypendystów zorganizowano wyjazd na Podlasie, gdzie wzięli oni udział w zajęciach o kulturze polskich Tatarów w Kruszynianach, zwiedzili klasztor prawosławny oraz Muzeum Ikon w Supraślu; młodszy odwiedzili Wrocław, uczestnicząc tam m.in. w zajęciach na temat poszukiwania źródeł informacji do nauki historii.

2. POLSKA W XX WIEKU – OGÓLNOPOLSKIE WARSZTATY HISTORYCZNE IM. PROF. BRONISŁAWA GEREMKA

Rok szkolny 2012/2013

W 2013 roku Fundacja kontynuuje program edukacyjny rozpoczęty w październiku 2012 r. Jego celem, podobnie jak w przypadku projektu *Przez współczesność do historii*, jest rozwijanie zainteresowań historią najnowszej Polski. Projekt ma charakter ogólnopolski. Biorą w nim udział uczniowie klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych oraz nauczyciele historii. Program zajęć zarówno dla uczniów jak i nauczycieli koncentruje się na ważnych zagadnieniach XX-wiecznej historii Polski. Zajęcia miały zróżnicowaną formę, od warsztatów i debat po spotkania z historykami, uczestnikami wydarzeń. Dodatkowo, nauczyciele wzięli udział w zajęciach antydyskryminacyjnych poświęconych reagowaniu na przejawy nietolerancji w szkole, a także w spotkaniach z przedstawicielami ruchu Obywatele Nauki dotyczącym sposobów wykorzystywania źródeł w nauczaniu historii. W ramach tej edycji odbyły się 4 zjazdy w Warszawie. Pierwszy w roku 2012, następne kolejno: 23-24 marca 2013, 13-14 kwietnia 2013 i 18-19 maja 2013. Wizyty w Warszawie były wzbogacone o program kulturalny.

W projekcie brało udział 20 uczniów oraz 13 nauczycieli, w tym z Jeleniej Góry, Lublina, Białegostoku, Gdańska, Gdyni, Poznania, Szczecina, Olsztyna, Mielca, Chojnic, Starachowic, Rymanowa, oraz Gąbina.

Zajęcia odbywały się przy współpracy Warszawskiego Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Domu Spotkań z Historią.

3. POZAWARSZAWSKA EDYCJA PROGRAMU POLSKA W XX WIEKU

Rok szkolny 2012/2013

Program *Polska w XX wieku* rozpoczęty przez Fundację Geremka w ubiegłym roku szkolnym, zaistniał również poza Warszawą dzięki zaangażowaniu nauczycieli i uczniów. Podczas ostatniego wiosennego zjazdu uczestnicy zaproponowali, by go kontynuować; przygotowali autorski program wizyt w swoich miastach odwołujący się do lokalnej historii. Pierwsze spotkanie odbyło się w Gdańsku. Tematem przewodnim zjazdu była kontrkultura w PRL. Wizyta w Białymstoku koncentrowała się na wielokulturowości rejonu podlaskiego, uczestnicy spotkania lubelskiego zapoznali się z życiorysami osób zamieszkujących przedwojenną dzielnicę żydowską miasta; w Jeleniej Górze dyskutowano o spotkaniach opozycjonistów polskich i czechosłowackich; odbyło się tam również spotkanie z Józefem Piniorem.

4. WARSZTATY INTERNETOWE NASZ ŚWIAT

Nasz Świat to nowy program Fundacji Geremka rozpoczęty na jesieni 2013 r. Jest on skierowany do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Uczniowie uczestniczą w warsztatach edukacji globalnej, które są realizowane za pośrednictwem platformy e-learningowej znajdującej się pod adresem edukacja.geremek.pl. Kilkuosobowe zespoły pracują nad zagadnieniem zróżnicowania współczesnego świata, jego podziału na globalną Północ i globalne Południe, charakteryzują specyfikę krajów rozwijających się, umiejscawiają Polskę na mapie

rozwoju. Uczniowie uczestniczą w zajęciach poprzez Pracownie Orange – wyposażone w sprzęt komputerowy i szybkie łącze internetowe, lokalne biblioteki i świetlice zlokalizowane w małych miejscowościach. Dotychczas odbyło się 5 spotkań on-line oraz podsumowujące spotkanie stacjonarne w Warszawie. W warsztatach on-line wzięli udział uczniowie, natomiast w spotkaniu stacjonarnym zarówno młodzież, jak i pedagodzy. Ogólnie w programie wzięło udział 24 uczniów z całej Polski oraz 9 nauczycieli.

Obecną edycję traktujemy jako pilotaż do podobnego programu, który w przyszłości mógłby być bardziej rozbudowany. Platforma internetowa stworzona na potrzeby projektu będzie wykorzystywana w przyszłości do kolejnych programów edukacyjnych. Program jest realizowany we współpracy z Fundacją Orange.

5. OLIMPIADA SOLIDARNOŚCI. DWIE DEKADY HISTORII

Jest to ogólnopolski konkurs dla uczniów pierwszych klas szkół ponadgimnazjalnych realizowany wspólnie z Europejskim Centrum Solidarności. Konkurs rozpoczął się na jesieni 2012 roku. Uczestnicy musieli wykazać się wiedzą z zakresu najnowszej historii Polski. Na etapie ogólnopolskim finaliści przygotowywali w zespołach

prezentacje na jeden z wybranych tematów: 1. Jakie idee i wartości „Solidarności” przetrwały próbę czasu? 2. Co mnie (nam) dała „Solidarność”?

4 czerwca 2013 r. w sali BHP Stoczni Gdańskiej odbył się finał Olimpiady i wyłoniono zwycięzców. Główną nagrodę - indeks Uniwersytetu Gdańskiego - zdobyła drużyna z województwa zachodniopomorskiego. *Olimpiada Solidarności. Dwie dekady Historii* odbyła się po raz pierwszy. Kolejna edycja przewidziana została na rok szkolny 2014/2015. Trwają rozmowy z Uniwersytetem Warszawskim celem uzyskania indeksów dla laureatów kolejnej edycji.

6. TRZECIA EDYCJA STYPENDIÓW IM. BRONISŁAWA GEREMKA DLA STUDENTÓW KIERUNKÓW HUMANISTYCZNYCH

Po raz trzeci Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka wspólnie z Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości, Fundacją PZU oraz Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności przyznała stypendia im. Bronisława Geremka. O stypendia mogły się ubiegać osoby z całej Polski studiujące na kierunkach: historia, politologia, europeistyka, socjologia, psychologia, filozofia oraz dziennikarstwo i komunikacja społeczna. W tym roku Komisja Stypendialna złożona z przedstawicieli w/w instytucji przyznała 11 stypendiów. Osoby wyróżnione będą otrzymywały miesięczne wsparcie w wysokości 1 tys. zł w okresie od października 2013 do lipca 2014 roku.

V. POZOSTAŁE DZIAŁANIA

1. SPEKTAKL TEATRALNY Z UDZIAŁEM WIEŻNIÓW

6 kwietnia 2013 r. na dużej scenie Teatru Polskiego został wystawiony spektakl na motywach "Snu Nocy Letniej" W. Szekspira. Fundacja Geremka uczestniczyła w projekcie, którego celem jest zaangażowanie w działania kulturotwórcze i artystyczne osób spotykających się z wykluczeniem społecznym. Na deskach teatru oprócz profesjonalnych aktorów można było zobaczyć osadzonych z Zakładu Karnego w Opolu Lubelskim. Działania warsztatowe z udziałem osadzonych prowadzone były od czerwca 2012 roku w specjalnie dobranych zespołach, które zajmowały się przygotowaniem spektaklu. Uczestnikami projektu i aktorami są więźniowie, często z wieloletnimi wyrokami. Część z nich pracowała również nad scenografią do spektaklu. Partnerami przedsięwzięcia byli: Służba Więzienna, Stowarzyszenie imienia prof. Zbigniewa Hołdy, Centrum Kultury w Lublinie.

2. NAGRODA IM. BRONISŁAWA GEREMKA WSPÓLNOTY DEMOKRACJI

W 2013 r. laureatką nagrody została Aung San Suu Kyi - obecnie deputowana do parlamentu w Birnie. Nagroda jest przyznawana za szczególne osiągnięcia na rzecz demokracji i promowania demokratycznych przemian; została ustanowiona po śmierci prof. Geremka. W Kapitulie Nagrody zasiada przedstawicielka Fundacji Geremka. Uczestniczyła ona również w VII Ministerialnej konferencji Wspólnoty Demokracji w Ułan Bator, gdzie odbyło się wręczenie Nagrody.

3. WIZYTA W TUNEZJI

Przedstawicielka Fundacji Geremka udała się w sierpniu 2013 r. z wizytą do Tunezji, w celu poszukiwania potencjalnych partnerów do realizacji polsko-tunezyjskich projektów. Zostały nawiązane pierwsze kontakty uniwersyteckie i pozarządowe.

4. COROCZNE DNI HISTORII EUROPEJSKIEJ W PARYŻU

Fundacja Geremka wsparła finansowo organizację dwudniowej konferencji *Kulturowa historia Europy - od czasów średniowiecza po współczesność*, która odbyła się na Sorbonie w dniach 31 maja - 1 czerwca w czasie trwania 10-tych Corocznych Dni Historii Europejskiej. Podczas tego wydarzenia miały również miejsce Targi Książki Historii Europejskiej, a także wręczenie Nagrody dla najlepszej książki o historii Europy.

5. FILM „ETRANGERS”/OBCOKRAJOWCY

Fundacja Geremka zaangażowała się we współpracę przy realizacji filmu dokumentalnego zatytułowanego *Etrangers/Obcokrajowcy*. Film dotyczy problematyki polsko-francuskiej, tożsamości, zakorzenienia; dokumentuje życie Francuzów różnych kategorii społeczno-zawodowych, przybyłych do Polski na stałe, mieszkających w kilku regionach kraju. Co zachowali w sobie z Francji i jak ją oceniają z perspektywy czasu i odległości? Czym jest, czym się wyraża wspomnianą wyżej tożsamość narodowa, kiedy mieszkamy zagranicą? W filmie zabierają głos Francuzi i Polacy.

Reżyserem filmu jest Francuz mieszkający w Polsce, Loïc Gatteau. Film będzie gotowy na początku 2014 r. i będzie również wykorzystywany do działań edukacyjnych Fundacji.

6. RAPORT POLSKA-CZECZY-NIEMCY. WZAJEMNE RELACJE/WSPÓŁPRACA/ ROZWÓJ

Po sukcesie raportu *Obok Siebie*. Wzajemne postrzeganie się Polaków i Litwinów. *Raport o wzajemnym postrzeganiu się społeczeństwa litewskiego i polskiego* Fundacja Geremka była partnerem badania poświęconego stosunkom trójstronnym polsko-czesko-niemieckim. Inicjatorem przedsięwzięcia była firma PKN Orlen, a realizatorem badania Instytut Spraw Publicznych. Prezentacja raportu odbyła się podczas Forum Ekonomicznego w Krynicy 4 września.

7. PROJEKT SEMINARIUM AKADEMICKIEGO „JEDNA EUROPA I WIELOŚĆ KULTUR” IM. PROF. BRONISŁAWA GEREMKA.

Od 2014 r. rozpoczęty zostanie cykl zajęć dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego przygotowanych przez Fundację Geremka wspólnie z Instytutem Badań Interdyscyplinarnych „Artes Liberales” i Ośrodkiem Kultury Francuskiej UW.

Czy obecny kształt Unii Europejskiej można uznać za zwiędnięcie pragnień polityków-wizjonerów i artystów, którzy od stuleci marzyli o „Rodzinnej Europie”? Czy Unia Europejska jest budowlą skazaną na erozję, zastój, a może nawet stopniowy rozkład? Czy w dziełach najwybitniejszych twórców kultury nie znajdują się alternatywne projekty wspólnoty, które warto przemyśleć i sformułować na nowo? Owe konwersatorium to łącznie 90 godzin, w semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014. Język wykładowy: polski, francuski, niemiecki.

8. MIĘDZYKRAJOWA KONFERENCJA „WSPÓLNOTA PONAD KORDONEM. OPOZYCJA DEMOKRATYCZNA EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ W CZASACH ZIMNEJ WOJNY”

Organizatorzy: Kancelaria Prezydenta RP, Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka, Europejskie Centrum Solidarności. Termin: 15 maja 2014 w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.

9. FUNDRAISING

Ważnym polem działania Fundacji było pozyskiwanie funduszy na działalność statutową.

10. AUDYT

W maju 2013 r. Fundacja poddała się audytowi, który został przeprowadzony przez firmę Mazars. Zadaniem rewidentów była analiza sprawozdania finansowego pod kątem jego zgodności z zasadami rachunkowości, a także zbadanie czy sprawozdawczość Fundacji rzetelnie przedstawia jej sytuację majątkową i finansową. Opinia biegłych w każdym aspekcie badania była pozytywna.

3) Działalność gospodarcza:

Fundacja nie prowadziła działalności gospodarczej.

4) Teksty uchwał zarządu:

W roku 2013 Zarząd nie podejmował żadnych uchwał.

5) W roku 2013 Fundacja otrzymała:

- dotacje i darowizny na działalność statutową w wysokości : 1.240.382,66 zł
- pozostałe przychody operacyjne 0,12 zł
- przychody finansowe z odsetek lokat bankowych oraz różnic kursowych: 22.233,66 zł

6) Z otrzymanych kwot wydatkowano:

6.1. Koszty realizacji celów statutowych wyniosły: 1.028.294,43 zł.

6.2. Koszty administracyjne: 100.109,37 zł.

w tym:

- zużycie materiałów i energii: 4.900,39 zł.
- usługi obce (czynsz, telefony, konserwacje itp.): 44.439,50 zł.
- podatki i opłaty: 1.414,00 zł.
- wynagrodzenia i narzuty na wynagrodzenia: 42.036,04 zł.
- amortyzacja 1.330,32 zł.
- pozostałe 5.989,12 zł.

7) Dane o:

- a/ liczba osób zatrudnionych w fundacji na dzień 31.12.2013: 5
 - w tym :
 - Prezes i v-ce prezes zarządu: 2
 - administracja 3
- b/ wynagrodzenia w łącznej kwocie (bez umów zleceń): 224.576,69 zł.
- c/ roczne wynagrodzenia członków zarządu : 119.144,52 zł
- d/ wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej brak
- e/ wynagrodzenia z umów zleceń : 69.918,90 zł
- f/ udzielone pożyczki : brak
- g/ kwoty ulokowane na rachunkach bankowych:
w Banku PKO SA w Warszawie 748.629,73 zł.
- h/ wartości nabytych obligacji, objętych udziałów lub akcji : brak

i/ nabytych nieruchomościach :

brak

j/ nabytych środkach trwałych (wartości jednostkowej powyżej 3.500,00 zł): 6.689,00 zł

k/ ogólna wartość aktywów według sprawozdania finansowego: 654.842,83zł.

8) Dane o przychodach z odpłatnych świadczeń realizowanych w ramach celów statutowych:

Fundacja nie uzyskała przychodów z płatnych świadczeń.

9) Dane o działalności zleconej fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe:

Fundacja w 2013r. nie prowadziła programów zleconych przez podmioty państwowe.

10) Informacja o rozliczeniach fundacji z budżetem i deklaracjach podatkowych:

Fundacja posiadała na dzień 31.12.2013r zobowiązania krótkoterminowe:

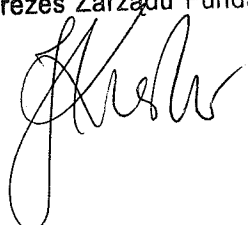
- składki do ZUS od wynagrodzeń pracowników w wysokości 9.353,02zł.
- zaliczki na podatek dochodowy od wynagrodzeń pracowników w wysokości 4.394,00zł.

11) W 2013 roku w Fundacji nie przeprowadzono żadnych kontroli.

Na tym sprawozdanie zakończono

Jolanta Kurska
Prezes Zarządu Fundacji

Maria Starzewska
Wiceprezes Zarządu Fundacji

Fundacja Centrum Im. prof. Bronisława Geremka
ul. Wilcza 9a/7, 00-538 Warszawa
NIP 5252446459, Regon 141716380
tel. (022) 628 83 66